

ΝΕΑ ΗΓΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΟΥ

Περίληψη

Η Νέα ηγεσία της Κίνας προέκυψε κατά το 18ο Κομμουνιστικό Συνέδριο. Η Κίνα αναμένεται να αναζητήσει τη θέση της στη διεθνή αγορά και τάξη. Η χώρα αναμένεται να γίνει μια ανερχόμενη δύναμη τόσο σε πολιτικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο, απειλώντας τις ΗΠΑ. Η Κίνα μετά τη μεταρρύθμιση σε εσωτερικές υποθέσεις της θα ασχοληθεί με τη διεθνή οικονομία και τη Δυτική κρίση προσπαθώντας να την εκμεταλλευτεί προς όφελός της.

Λέξεις-κλειδιά: Κίνα, Νέα Ηγεσία, CPC, ελληνικός τύπος, Διεθνής Τύπος.

*

Εισαγωγή

Σε αυτό το άρθρο θα δοθεί έμφαση στη νέα κινεζική ηγεσία. Από την 12η Νοεμβρίου, το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας εξέλεξε τους νέους ηγέτες, με επικεφαλής τον Χι Jinqing. Τα υπόλοιπα μέλη της μειώθηκαν σε επτά όπως ήταν αναμενόμενο: *Το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας εξέλεξε τον Χι Jinqing ως νέο γενικό γραμματέα του κόμματος (...) Η νεοσύστατη ομάδα ηγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας (CPC) (...) μειώνεται 9 - 7 μέλη, σύμφωνα με το πρακτορείο Νέα Κίνα*¹. Αυτό το άρθρο θα διερευνήσει πώς αυτή η νέα ηγεσία αναμένεται να συμπεριφέρονται και πώς αυτό θα επηρεάσει τη διεθνή τάξη. Πιο συγκεκριμένα, το θέμα αυτό θα αναλυθεί σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο.

Η κινεζική ηγεσία σε πολιτικό επίπεδο

Οι περισσότερες ελληνικές εφημερίδες φαίνεται να ανησυχούν για την πολιτική διαφορά μεταξύ της Κίνας και της Δύσης. *Οι βαθιές διαφορές της φιλοσοφίας μεταξύ της Κίνας και των ΗΠΑ μπορεί να συνοψισθεί στη παρακάτω φράση: " Η αμερικανική εξαίρεση έχει ένα ιεραποστολικό χαρακτήρα, με τις ΗΠΑ να πιστεύει ότι θα έπρεπε να διαδώσει τις αξίες της σε όλο τον κόσμο" Αντίθετα "η Κινεζική, είναι μια εξαίρεση πολιτιστικού χαρακτήρα: Η Κίνα ούτε προσηλυτίζει ούτε ισχυρίζεται ότι τα θεσμικά της όργανα είναι εφαρμόσιμα στον υπόλοιπο κόσμο."*² Η Κίνα δεν φαίνεται να συμμερίζεται τις Δυτικές πεποιθήσεις σχετικά με τα πολιτικά ζητήματα και τη δημοκρατία. Η νέα ηγεσία θα σχηματίσει το δικό της είδος δημοκρατίας και απέρριψε τα δυτικά πρότυπα, θεωρώντας τα πολύ φιλελεύθερα και μάλλον καταστροφικά παρά παραγωγικά για την οικονομία, όπως αποδείχθηκε αργότερα.³ Ωστόσο, ο νέος ηγέτης φαίνεται να έχει μια «δυτικότητα» εκπαίδευση.⁴ Παρ' όλα αυτά, σύμφωνα με τους *LA Times*, η Κίνα έχει απορρίψει εντελώς τις Δυτικές μεταρρυθμίσεις, και όσον αφορά τη δημοκρατία μέσα στο ίδιο το κόμμα, η Κίνα υστερεί σε σχέση με το Βιετνάμ αλλά και σε σχέση με την πρώην Σοβιετική Ένωση, όπου η κεντρική κομματική επιτροπή απέρριψε δύο φορές επίσημες υποψηφιότητες για τις ανώτερες θέσεις, είπε η *Susan Shirk*, πρόεδρος του προγράμματος *Η Κίνα του 21ου αιώνα στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια στο Σαν Ντιέγκο*.⁵

Η Κίνα έχει παρακολουθήσει το δυτικό πολιτικό μοντέλο να αποτυγχάνει και θέλει να πάρει αποστάσεις από αυτό. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο δεκαετιών η Κίνα έχει καταστεί ένας από τους ισχυρότερους πολιτικούς και στρατιωτικούς παράγοντες σε όλο τον κόσμο, απειλώντας άμεσα τον καπιταλισμό. Αυτό έχει γίνει ακόμα πιο εμφανές μετά το ξέσπασμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Η νέα κινεζική ηγεσία πρέπει να κάνει τις αλλαγές που απαιτούνται, ώστε η χώρα να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις

¹ Ο Σι Ζινπίνγκ νέος ηγέτης του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας. Πηγή: *ΑΠΕ-ΜΠΕ. Το Βήμα*, 15/11/2012.

² Ζέτα Ζήκου: Η Κίνα με την πονηρή πένα του Κίσιγκερ, *Η Καθημερινή*, 17/11/12.

³ Το Κομμουνιστικό Κόμμα Κίνας εκλέγει τους νέους ηγέτες του. Πηγή: *XINHUA, AFP. Η Καθημερινή*, 13/11/2012.

⁴ Τσάβαλος Κωνσταντίνος: Ένας ρεφορμιστής στο θρόνο του Μάο, *Το Βήμα*, 18/11/12.

⁵ Barbara Demick: China's Communist Party wraps up congress with little sign of reform, *LA Times*, 14/11/2012.

της επόμενης δεκαετίας⁶. Ο Ελληνικός Τύπος φαίνεται να πιστεύει ότι οι σχέσεις ΗΠΑ-Κίνας είναι αυτές που θα διαμορφώσουν τη διεθνή τάξη στα χρόνια που έρχονται • ο πόλεμος ή η ειρήνη θα ορίζεται από αυτούς. Επιπλέον, τόσο ο ελληνικός όσο και ο διεθνής Τύπος ανησυχούν για την μυστικότητα της Κίνας.

Το γεγονός ότι τα πολιτικά πρόσωπα και φιλοσοφία της δεν είναι ευρέως γνωστά δημιουργεί αβεβαιότητα για το υπόλοιπο του κόσμου, δεδομένου ότι δεν μπορούν να ξέρουν τι να περιμένουν από την Κίνα. Σε γενικές γραμμές, ο *Xi Jinping* παρουσιάζεται ως ένας άνθρωπος του συμβιβασμού ανάμεσα σε φατρίες "ρεφορμιστικές" και "συντηρητικές"⁷. Παρά το γεγονός αυτό, στην Ουάσινγκτον, αξιωματούχοι μιλούν για τρεις τάσεις στην εξωτερική πολιτική της Κίνας. Η πρώτη (...) πιστεύει ότι θα πρέπει να υπάρχει ένας συνεχής συμβιβασμός μεταξύ Περιστερίων και Γερακιών. Η τάση αυτή συνεχίζεται ισχυρή. Η δεύτερη πιστεύει ότι ακόμη και μια ισχυρή Κίνα έχει πολλά να κερδίσει από τη σύγκρουση με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η υποστήριξη για την τάση αυτή έχει υποχωρήσει. Η τρίτη τάση θεωρεί ότι η Κίνα έχει υποστεί πολλές αδικίες και ότι έχει έρθει η ώρα να επιβεβαιώσει τη θέση της στην παγκόσμια σκηνή. Η τάση αυτή έχει πολλούς υποστηρικτές στο Λαϊκό Απελευθερωτικό Στρατό. Είναι επίσης σημαντικό τι πιστεύει ο ίδιος ο *Xi*. Οι λίγες δηλώσεις του τον τοποθέτησαν μάλλον στην πλευρά των γερακιών. Ο εθνικισμός τρέχει στο αίμα του κόμματος και ο πρόεδρος αναμένεται αύριο να λάβει μια σκληρή γραμμή σχετικά με εδαφικές διαφορές με την Ιαπωνία. Αλλά αν αυτό θα οδηγήσει σε σύγκρουση με τις Ηνωμένες Πολιτείες μένει να το δούμε⁸.

Ωστόσο, οι αλλαγές αυτές δεν αναμένεται να ολοκληρωθούν άμεσα και μάλλον αργά, καθώς οι Κινέζοι ηγέτες έχουν ένα σχέδιο με βάθος χρόνου μέχρι το 2015. Οι εσωτερικές αλλαγές είναι ζωτικής σημασίας για τη χώρα, σε όλους τους τομείς: νομικές, κοινωνικές, οικονομικές πτυχές θα υποβληθούν σε πολλές αλλαγές. Το χάσμα μεταξύ των πλουσίων και των φτωχών είναι μεγάλο και η μεσαία τάξη θα πρέπει να συνεχίσει να υπάρχει διαφορετικά η εσωτερική οικονομία της Κίνας θα έχει τη μοίρα της Δύσης⁹.

Επιπλέον, η Κίνα φαίνεται να έχει διαφορετική άποψη από τη Δύση σχετικά με το πώς θα πρέπει να είναι η οικονομία και το πώς τα προβλήματα πρέπει να αντιμετωπιστούν. Σύμφωνα με τη *Liberation*, η Κίνα φαίνεται επίσης να ασκεί σοβαρή κριτική του τρόπου με τον οποίο η Δύση ασχολείται με την οικονομική κρίση και ο *Bo Xilai*, προκάτοχος του *Zhang*, δήλωσε ότι "Οι καπιταλιστικές χώρες, είπε, επιλύουν την οικονομική κρίση τους, χρησιμοποιώντας δύο τρόπους: με την αναβολή της επίλυσής της κρίσης αργότερα ή εξάγοντας την κρίση τους στον υπόλοιπο κόσμο ... Ευτυχώς, χάρη στη θεωρία της επιστημονικής μας ανάπτυξης που ποτέ δεν θα φτάσει αυτή την κρίση."¹⁰

Η κινεζική ηγεσία σε οικονομικό επίπεδο

Σε αυτό το επίπεδο η Κίνα έχει δύο στόχους, σύμφωνα με τον ελληνικό και το διεθνή Τύπο. Το πρώτο είναι η μεταρρύθμιση της κοινωνίας και της οικονομίας της μεσαίας τάξης με τέτοιο τρόπο ώστε το χάσμα μεταξύ των πλουσίων και των φτωχών δεν θα είναι τόσο μεγάλο. Αυτό θα μπορούσε να δημιουργήσει μια τεράστια αγορά στο εσωτερικό της χώρας που πραγματικά θα καταναλώνει τα δικά της προϊόντα. Ως εκ τούτου, η παραγωγή δεν θα βασίζεται αποκλειστικά στις εξαγωγές στη Δύση. Η Κίνα θέλει να δημιουργήσει μια πιο σταθερή οικονομία που θα απειλήσει άμεσα τις ΗΠΑ. Ως εκ τούτου, ο δεύτερος στόχος είναι να διεκδικήσει την πρώτη θέση σε μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου και να γίνει μια πολύ αναγνωρίσιμη δύναμη.

Με την ενίσχυση της εσωτερικής οικονομίας, η οποία στην πραγματικότητα περιλαμβάνει εκατομμύρια νέους καταναλωτές, η Κίνα θα έχει ένα νέο και σημαντικό άνοιγμα της αγοράς. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα η οικονομία της να αναπτύσσεται ακόμη περισσότερο, σε αντίθεση με τη Δύση και ιδίως την Ευρώπη. Ο *Robert Lawrence Kuhn*, ένας Αμερικανός επιχειρηματίας ο οποίος έγραψε την εξουσιοδοτημένο βιογραφία του *Τζιάνγκ Ζεμίν* και παραμένει κοντά σε ανώτερους υπαλλήλους, πρόβλεψε ότι ο κ. *Xi* θα εκπλήξει όσους προσδοκούν από αυτόν να τηρήσει το *status quo*. Οι πιέσεις στην Κίνα για να δημιουργήσει ένα πιο βιώσιμο οικονομικό σύστημα - ένα σύστημα που βασίζεται λιγότερο στις επενδύσεις σε μεγάλα έργα και τις εξαγωγές και περισσότερο στην εγχώρια κατανάλωση και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις - θα τον αναγκάσει να δράσει σύντομα. "Οι κίνδυνοι από τη μεταρρύθμιση δεν είναι πλέον υψηλότερα από τους κινδύνους της μεταρρύθμισης», είπε ο κ. *Kuhn*.¹¹

⁶ Πουρτιζάκης Κωνσταντίνος: Ο νέος τιμονιέρης του Κινεζικού δράκου και το Σινικό Τείχος των μεταρρυθμίσεων, *Το Βήμα*, 20/11/2012.

⁷ Xi Jinping, nouveau chef du Parti communiste chinois, *Liberation*, 15/11/ 2012.

⁸ Κίνα: Αμέσως μετά τις εκλογές στις ΗΠΑ η αλλαγή ηγεσίας, *Real*, 13/11/2012.

⁹ Καισαρίνης Μάρκος: Το πολιτικό σύνδρομο της Κίνας, *Το Βήμα*, 19/11/2012.

¹⁰ Philippe Grangereau : A Pékin, la clairvoyance du Parti en toute «transparence», *Liberation*, 12/11/2012.

¹¹ Edward Wong: Ending Congress, China Presents New Leadership Headed by Xi Jinping, *NY Times*, 14/11/ 2012.

Η Κίνα θα παίξει ένα πολύ σημαντικό και δυναμικό ρόλο στην Παγκόσμια τάξη και οι αλλαγές στη διεθνή σκηνή θα είναι δραστικές, κυρίως επειδή έχει διαφορετική άποψη από τη Δύση. Τα σημάδια από αυτές τις αλλαγές είναι ήδη εμφανείς. Η Δύση αντιλαμβάνεται ότι οι άνθρωποι που θα είναι στην ηγεσία της Κίνας μέχρι το 2022 θα διεκδικήσουν περισσότερα από τον τίτλο της "πρώτης οικονομίας", το οποίο θα γίνει και σύντομα. Όπως έχει καταστεί σαφές πρόσφατα, ενεργοποιημένο κυρίως από τη στάση της διεθνούς κοινότητας έναντι της Αραβικής Άνοιξης, το Πεκίνο δεν έχει μόνο μια διαφορετική αντίληψη για τη διαμόρφωση της παγκόσμιας τάξης, αλλά τώρα είναι αποφασισμένο να προωθήσει την άποψη της «εξουσίας» του – το πώς είναι ακόμα ασαφές προς τη Δύση – όσον αφορά τα στρατηγικά συμφέροντα. Και ίσως, στην περίπτωση της Λιβύης, οι ΗΠΑ, η ΕΕ και συγκυριακοί σύμμαχοι να έχουν καταφέρει να παρακάμψουν τις κινεζικές αντιρρήσεις· όμως, γνωρίζουν πολύ καλά τι θα μπορούσαν να κάνουν στο μέλλον.¹²

Δυτική οικονομία βρίσκεται σήμερα σε αδιέξοδο, σε αντίθεση με την Κίνα, η οποία ήδη προσπαθεί να επεκτείνει τις οικονομικές δραστηριότητές της. Ίσως το πιο εντυπωσιακό παράδειγμα του «εγκλωβισμού» της Δύσης, σε αντίθεση με την Κίνα είναι ο ρόλος που έπρεπε να παίξει πρόσφατα στην κρίση της ευρώ ζώνης. Το Πεκίνο έχει αναδειχθεί ως ένας σημαντικός αγοραστής του Ευρωπαϊκού χρέους (εκτιμάται ότι το 25% των κινεζικών αποθεματικών είναι σε ευρώ), που επιτρέπει στην Ευρωζώνη να κρατήσει το κεφάλι της πάνω από το ... νερό. Την ίδια στιγμή, το Πεκίνο έχει αποκτήσει ένα ισχυρό μοχλό, ο οποίος δείχνει έτοιμος για χρήση όποτε το κρίνει αναγκαίο.¹³

Η τάση της Κίνας έχει γίνει φανερό κατά τη διάρκεια των χρόνων της κρίσης στη Δύση, όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Τα Κινεζικά επενδυτικά ανοίγματα, τόσο στην Ελλάδα όσο και αλλού στην Ευρώπη, με ό, τι αυτό συνεπάγεται όσον αφορά την έκθεση του Πεκίνου για την κρίση στην Ευρώπη, αντικατοπτρίζουν τέλεια τις στρατηγικές φιλοδοξίες της αναδύομενης υπερδύναμης. Ίσως, η παγκόσμια οικονομική κρίση είχε ως αποτέλεσμα την επιβράδυνση της κινεζικής ανάπτυξης - 7,8% το 2012 - κυρίως επειδή έχουν μειωθεί οι εξαγωγές προς τις ανεπτυγμένες χώρες, αλλά το Πεκίνο δείχνει την αποφασιστικότητά της να αντιμετωπίσει την κρίση ως ευκαιρία. Εκτός από την προσπάθεια να μειωθεί η εξάρτηση από τις εξαγωγές με την ενίσχυση της εγχώριας κατανάλωσης, η Κίνα βάζει το χέρι της στην τσέπη της, για να καταλάβει - σε χαμηλές τιμές - τις θέσεις "κλειδί" που θα χρησιμεύσουν ως εφελθήρια για την οικονομική, ως ένα πρώτο βήμα - εξάπλωση της στη Δύση και αλλού.¹⁴

Έτσι, η Κίνα αναμένεται να βοηθήσει τη Δύση όσον αφορά την αντιμετώπιση της κρίσης. Αυτό θα συμβεί επειδή η Δύση είναι η κύρια εξαγωγική αγορά για τη χώρα. Η Κίνα πρέπει να συνεχίσει να ορθώνει το ανάστημά της στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρώπη και να πιέσει πρώτη την αγορά των εξαγωγών της, από την κρίση του χρέους¹⁵. Αυτό θα βοηθήσει προς την κατεύθυνση να γίνει μια τεράστια παγκόσμια δύναμη, θέση που κατείχαν κάποτε οι ΗΠΑ. Ως εκ τούτου, κάθε κίνηση της Κίνας αποκαλύπτει τις προθέσεις της τόσο προς τον εαυτό της, αλλά και προς τον υπόλοιπο κόσμο. Το κινεζικό υπουργικό συμβούλιο, δήλωσε τον περασμένο μήνα ότι θα προσφέρει ένα "λογικό" ποσό πίστωσης κατά το τέταρτο τρίμηνο για την προώθηση και την κατασκευή ταχύτητα σημαντικών έργων. Δεδομένου ότι η νομισματική πολιτική χαλάρωσε φέτος, η παροχή πίστωσης έχει αυξηθεί, ενώ ο πληθωρισμός παρέμεινε χαμηλός, επιτρέποντας στο Πεκίνο να λάβει επιπρόσθετα μέτρα υπέρ της ανάπτυξης.¹⁶

Συμπέρασμα

Τέλος, η Κίνα αναμένεται να προσελκύσει το διεθνές ενδιαφέρον για τα επόμενα χρόνια. Η Δύση δεν μπορεί παρά να προσπαθήσει να συμβαδίσει με το νέο status quo. Κίνα και ΗΠΑ είναι οι βασικοί άξονες γύρω από τους οποίους ολόκληρη η Διεθνής τάξη θα εξελιχθεί και το τέλος της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης θα σχηματίσει διαφορετικές συνθήκες, σε παγκόσμιο επίπεδο. Στο μέλλον θα καταστεί σαφέστερο αν οι σχέσεις μεταξύ της Κίνας και των ΗΠΑ, αλλά και με την Ευρώπη, θα είναι θετικές ή εάν η Ανατολική και Δύση έχουν διαφορές που δεν μπορούν να γεφυρωθούν, προς αμοιβαίο όφελος.

¹² Περιμένοντας τον δράκο, *Ποντικί*, 8/11/2012.

¹³ ό.π.

¹⁴ ό.π.

¹⁵ Xi Jinping, nouveau chef du Parti communiste chinois, *Liberation*, 15/11/ 2012.

¹⁶ Reuters: Pace of Lending Drops in China, *NY Times*, 12/11/2012.

*

<http://www.southeast-europe.org>
dke@southeast-europe.org

© DKE 2012

Σημείωση: Σεβαστοί ερευνητές, αν κάνετε μια αναφορά σε αυτό το τμήμα ή απόσπασμα του άρθρου, παρακαλούμε στείλτε μας ένα e-mail στο dke@southeast-europe.org για να μας το δηλώσετε.

Παρακαλούμε αναφερθείτε στο άρθρο ως εξής:

Παναγιώτα Κουτουλάκου: *Νέα ηγεσία της Κίνας. Délkelet Európa - South-East Europe International Relations Quarterly*, Τόμος 3, Νο.3 (Φθινόπωρο 2012) σελ. 3.

Σας ευχαριστούμε για την συνεργασία σας. *Αρχισυντάκτης*.